

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра теорії, історії та філософії права**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ В ПРАВООХОРОННІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Статус дисципліни:	обов'язкова
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти:	магістр
Галузь знань:	К «Безпека та оборона»
Спеціальність:	К9 «Правоохоронна діяльність»
Освітньо-професійна програма:	Правоохоронна діяльність (поліцейські)
Форми здобуття вищої освіти:	заочна
Мова викладання: українська	
Форма підсумкового контролю:	залік

Розробник:

Наталія ПОЛУДЬОННА, доцентка кафедри теорії, історії та філософії права, кандидатка психологічних наук, доцентка, Відмінник освіти України

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теорії, історії та філософії права протокол від 17.07.2025, № 25

Завідувач кафедри теорії, історії та філософії права

Юрій КРИВИПЦЬКИЙ

Схвалено науково-методичною радою НАВС
Протокол від 24 . 07 . 2025 року № 7

Голова науково-методичної ради

Сергій ЧЕРНЯВСЬКИЙ

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни:

Робоча програма переглянута на 202_ / 202_ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри від ____ 202_ № ____
Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради від ____ 202_ № ____
Голова НМР

Робоча програма переглянута на 20_ / 20_ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри від ____ 202_ № ____
Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради від ____ 202_ № ____
Голова НМР

Робоча програма переглянута на 20_ / 20_ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри від ____ 202_ № ____
Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради від ____ 202_ № ____
Голова НМР

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни є проблеми забезпечення ефективності комунікативної, перцептивної та інтерактивної сторін спілкування в правоохоронній діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є систематизація знань з теорії спілкування, розвиток здатностей для вирішення складних проблем професійно-ділового спілкування, формування компетенції ефективної комунікації із різними категоріями громадян у межах професійної діяльності.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- опанування навичок доцільного використання комунікативних технологій в правоохоронній діяльності;
- розпізнавання й упередження маніпуляцій у професійному спілкуванні працівника поліції;
- використання мовних і позамовних засобів комунікації у службовій діяльності поліцейського.

Пререквізити: філософія управління, українська мова за професійним спрямуванням.

Постреквізити: безпекові практики в правоохоронній діяльності, менеджмент в правоохоронних органах, превентивна діяльність і робота з вразливими групами населення, психологія управління, педагогічна практика.

Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності :

СК11. Здатність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

Програмні результати навчання:

РН1. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців; зокрема під час публічних виступів, дискусій, проведення занять.

РН2. Координувати діяльність суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також здійснювати взаємодію з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

Додаткові програмні результати навчання, визначені за освітньою програмою

ДРН21. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих підходів методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Знання, уміння, навички

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- законодавчу регламентацію професійного спілкування згідно із Законом України «Про Національну поліцію»;
- наукові підходи до виділення рівнів, стилів і видів спілкування в правоохоронній діяльності;
- канали передачі інформації, вербальні й невербальні засоби комунікації;
- специфіку міжособистісного спілкування в правоохоронній діяльності;
- види комунікативних технологій, що використовуються в правоохоронній діяльності;
- способи встановлення й підтримання, своєчасного закінчення комунікативного контакту;

вміти:

- здійснювати діагностику соціокомунікативної ситуації (дискурсу);
- алгоритмізувати власні дії в залежності від умов і цілей спілкування;
- організовувати діалог у професійно значущих ситуаціях;
- створювати комунікативний «паспорт» співрозмовника;
- розпізнавати маніпуляції у спілкуванні;
- організовувати комунікативну взаємодію, обирати оптимальні засоби комунікативного впливу на співрозмовника й нейтралізації у разі необхідності негативних проявів мовленнєвої поведінки у конфліктних ситуаціях.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма здобуття вищої освіти		заочна форма здобуття вищої освіти	
	дб	ксф	дб	Ксф
Кількість кредитів ECTS – 3	рік підготовки			
		1		1
	Семестр			
		1		1
Загальна кількість годин – 90	Лекції			
		6		6
	Семінарські			
		10		6
	Практичні			
		4		
	Самостійна робота			
		70		78
	Вид контролю			
		залік		Залік

3.1. Тематичний план

(для здобувачів вищої освіти ступеня магістр за денною формою навчання,
за кошти фізичних та/або юридичних осіб)

№ з/п	Назви тем	Нормативний обсяг годин	з них					
			Усього годин з викладачем	з них			Самостійна робота	
				Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять		
1.	Тема 1. Особливості професійної комунікації в правоохоронній діяльності.	26	6	2	4	-	20	
2.	Тема 2. Закономірності міжособистісного спілкування в правоохоронній діяльності.	31	6	2	4	-	25	
3.	Тема 3. Технології ефективної комунікації в правоохоронній діяльності.	33	8	2	2	4	25	
Усього годин		90	20	6	10	4	70	
Підсумковий контроль: залік								

3.2. Тематичний план

(для здобувачів вищої освіти ступеня магістр за заочною формою навчання,
за кошти фізичних та/або юридичних осіб)

[illegible]

4.1. Плани семінарських і практичних занять

*очна форма здобуття вищої освіти,
за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб*

Тема 1. Особливості професійної комунікації в правоохоронній діяльності (4 год.)

Навчальні питання до 1 семінарського заняття

1. Поняття «комунікативна компетентність» в правоохоронній діяльності: загальна характеристика та прикладне значення.
2. Сутність ділового спілкування. Законодавча регламентація комунікативних аспектів діяльності працівників органів Національної поліції згідно із Законом України «Про Національну поліцію».
3. Класифікація видів спілкування та їх характеристика.

Навчальні питання до 2 семінарського заняття

1. Канали сприйняття і передачі інформації. Вербальна, паравербальна, невербальна інформація в правоохоронній діяльності.
 2. Комунікативна поведінка в правоохоронній діяльності щодо дотримання прав людини. Сутність комунікативної етики в діловій комунікації.
 3. Поняття інформаційної безпеки, витоку інформації, стратегічної комунікації. Особливості соціальної комунікації при плануванні й проведенні заходів з охорони публічного порядку й забезпечення публічної безпеки.
1. Соціальні мережі як джерело збирання й розповсюдження інформації. Комунікативна поведінка у процесі користування соціальними мережами.
 2. Особливості здійснення зв'язків із громадськістю в правоохоронній діяльності.

Тема 2. Закономірності міжособистісного спілкування в правоохоронній діяльності (4 год.)

Навчальні питання до 1 семінарського заняття

1. Сутність міжособистісного спілкування в правоохоронній діяльності.
2. Чинники, що впливають на ефективність міжособистісного спілкування.
3. Створення комунікативного «паспорту» особистості в рамках ділової комунікації.

Навчальні питання до 2 семінарського заняття

1. Стилi міжособистісного спілкування.
 2. Особливості професійної комунікації з різними категоріями співрозмовників.
 3. Поняття кроскультурної комунікації. Особливості спілкування з представниками різних культур і віросповідань.
1. Бар'єри у міжособистісному спілкуванні та прийоми їх подолання.
 2. Мовленнєві конфлікти міжособистісного спілкування в правоохоронній діяльності.

діяльності. Способи їх попередження та шляхи подолання.

Тема 3. Технології ефективної комунікації в правоохоронній діяльності (2 год.)

Навчальні питання до 1 семінарського заняття

1. Поняття ефективної комунікації (комунікативної технології) в правоохоронній діяльності, характеристика її складових.
2. Чинники успішного спілкування в правоохоронній діяльності. Поняття фізіогноміки, кінесики, такесики, хронеміки, проксемики.
3. Риторичні вимоги до засобів здійснення професійної комунікації в правоохоронній діяльності.
4. Конструювання інформації з урахуванням фактору адресату; переконливої комунікації й нейтралізації заперечень; медіації (посередництва) у конфліктах.
5. Техніки активного слухання.

Тема 3. Технології ефективної комунікації в правоохоронній діяльності (4 год.)

Навчальні питання

1. Комунікативний вплив на співрозмовника. Примус, маніпуляція, переконання як засоби комунікативного впливу в спілкуванні в правоохоронній діяльності.
2. Розпізнавання та нейтралізація маніпуляцій у спілкуванні.
3. Застосування психолінгвістики знань в практиці правоохоронної діяльності.
4. Цільові установки в комунікативному процесі ділового спілкування.
5. Специфіка монологічного й діалогічного мовлення в практиці правоохоронної діяльності.

Завдання практичного заняття

Практикум на основі ділових і рольових ігор. Тренінг комунікативних навичок подолання бар'єрів у міжособистісному спілкуванні та мовленнєвих конфліктів.

Способи встановлення й підтримання, своєчасного закінчення комунікативного контакту. Комунікативна діяльність у службовому колективі.

Самоаналіз комунікативних актів, пошук шляхів для вироблення власного стилю ефективної комунікації.

4.2. Плани семінарських та практичних занять

*заочна форма здобуття вищої освіти,
за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб*

Тема 1. Особливості професійної комунікації в правоохоронній діяльності

Навчальні питання до семінарського заняття

1. Поняття «комунікативна компетентність» в правоохоронній діяльності: загальна характеристика та прикладне значення. Сутність ділового спілкування. Класифікація видів спілкування та їх характеристика.
2. Канали сприйняття і передачі інформації. Вербальна, паравербальна, невербальна інформація в правоохоронній діяльності.
3. Комунікативна поведінка в правоохоронній діяльності щодо дотримання прав людини. Сутність комунікативної етики в діловій комунікації.
4. Особливості здійснення зв'язків із громадськістю в правоохоронній діяльності.

Тема 2. Закономірності міжособистісного спілкування в правоохоронній діяльності

Навчальні питання до семінарського заняття

1. Сутність міжособистісного спілкування в правоохоронній діяльності. Чинники, що впливають на ефективність міжособистісного спілкування.
2. Створення комунікативного «паспорту» особистості в рамках ділової комунікації.
3. Особливості професійної комунікації з різними категоріями співрозмовників. Бар'єри у міжособистісному спілкуванні та прийоми їх подолання.
4. Мовленнєві конфлікти міжособистісного спілкування в правоохоронній діяльності. Способи їх попередження та шляхи подолання. Техніки активного слухання.

Тема 3. Технології ефективної комунікації в правоохоронній діяльності.

Завдання до практичного заняття

Практикум на основі ділових і рольових ігор. Тренінг комунікативних навичок.

5. Завдання самостійної роботи

5.1. Практикум:

- ✓ З тексту Закону України «Про Національну поліцію» виписати основні положення, що регламентують комунікативні аспекти професійної діяльності.
- ✓ Створити власний варіант визначення поняття «комунікативна компетентність» в правоохоронній діяльності.
- ✓ Відтворити у зошиті типові ситуації професійного спілкування з власного професійного досвіду;

- ✓ Письмово навести приклади професійно значущих ситуацій, в яких відчувався брак знань з теорії комунікації;
- ✓ Зробити самоаналіз власної комунікативної діяльності, записати прийоми і методи, які стали притаманними для Вашого індивідуального стилю.

5.2. Орієнтовний перелік питань для контролю самостійної роботи:

- загальна характеристика складових елементів вербальної та паравербальної інформації;
- компоненти невербальної інформації на конкретних прикладах в правоохоронній діяльності;
- конструктивне і деструктивне спілкування в правоохоронній діяльності щодо дотримання прав людини;
- управління діловим спілкуванням;
- характеристика процесуально-діяльнісної комунікації в правоохоронній діяльності;
- особливості навчальної комунікації в освітньому процесі підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Правоохоронна діяльність»;
- емоції і почуття у спілкуванні;
- особливості міжособистісного спілкування в правоохоронній діяльності;
- комунікативна толерантність, труднощі та бар'єри спілкування в правоохоронній діяльності;
- психолінгвістика: діагностика особистості за її мовленнєвими ознаками та комунікативною поведінкою;
- технологія проектування комунікативного процесу (на прикладі конкретної професійно значущої ситуації).

Теми рефератів:

Комунікативна компетентність працівника патрульної поліції.

Комунікативна компетентність працівника дільничного офіцера поліції.

Символи у невербальній комунікації.

Захист та дотримання прав людини під час спілкування у правоохоронній діяльності.

Психолінгвістика за методикою семи радикалів в практиці ділового спілкування працівників правоохоронних органів.

6. Індивідуальні завдання

(не передбачені навчальним планом)

7.Методи навчання

Під час освітнього процесу використовуються методи навчання: бінарні, частково-пошукові; *словесні методи* (лекція, розповідь-пояснення), *наочні* (ілюстрація), *практичні* (репродуктивні, проблемно-пошукові, інтерактивні (дискусія); частково-пошукові, проблемні, дальтон-технологія,

активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні («мозковий штурм», синектики, Сократів діалог, аналогій, стоп-кадр, ПОПів-формула, дискусія, термінологічний бій, синтез думок), метод ситуацій (ситуація-вправа, ситуація-оцінка, ситуація-проблема, ситуація-ілюстрація), імпульс-повідомлення, незакінчені речення, складання коментованої схеми навчального питання.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю – усне та письмове опитування. *Контроль самостійної* здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань, передбачених програмою.

Методи поточного контролю:

- усне опитування (бліц-опитування, фронтальне опитування);
- робота за індивідуальними завданнями;
- тестування;
- поняттєве вправлення;
- групові завдання, що передбачають розв'язання або підготовку проблемних ситуацій.

При поточному контролі оцінюються усні виступи, вирішення практичних завдань і тестів, творчі й проектні роботи.

Методи підсумкового контролю: усна відповідь або тестування.

При підсумковому контролі застосовується 100-бальна шкала оцінювання, а також національна система (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та система ECTS (A, B, C, D, E, F, FX).

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Накопичення балів з тем за усі види робіт				Підсумковий контроль (залік)	Сума
60%				40%	100%
T1	T2	T3	Самостійна робота		
10	20	20	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 – 100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	Непогано
60-65		E	виконання відповідає

			мінімальним критеріям
35-59	Незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення

9. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

Програми та силабус навчальної дисципліни, мультимедійна система з можливостями візуальної презентації навчальних матеріалів у вигляді слайдів та аудіо-/відео-, тексти лекції, навчально-методичні матеріали на офіційному вебпорталі НАВС «Дистанційні курси».

12. Перелік контрольних питань за темами для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

1. Сутність понять «компетентність» і «комунікативна компетентність» в правоохоронній діяльності.
2. Особливості ділового спілкування в правоохоронній діяльності.
3. Законодавча регламентації процесів професійного спілкування згідно із Законом України «Про Національну поліцію».
4. Комунікативна деонтика в правоохоронній діяльності.
5. Поняття перцепції. Врахування перцепції при проектуванні спілкування та його здійсненні.
6. Поняття інтеракції. Застосування відомостей про інтеракцію для здійснення ефективної комунікації.
7. Загальна характеристика вербальної інформації.
8. Загальна характеристика паравербальної інформації.
9. Загальна характеристика невербальної інформації.
10. Можливості використання знань з фізіогноміки, кінесики, такесики, проксемики при здійсненні професійного спілкування.
11. Символи у невербальній комунікації.
12. Спрямованість професійного спілкування.
13. Види спілкування за суб'єктом діяльності.
14. Види спілкування за сферою і критерієм конструктивності.
15. Характеристика процесуально-діяльнісної комунікації.
16. Загальна характеристика навчальної комунікації.
17. Загальна характеристика комунікації в правоохоронній діяльності.
18. Соціальні мережі як джерело збирання й розповсюдження інформації.
19. Правила спілкування із журналістами.
20. Спілкування із засобами масової інформації. Інтерв'ю, його види.
21. Брифінг і прес-конференція, їх роль у соціальному спілкуванні.
22. Діяльність відомчих газет і журналів з узагальнення й розповсюдження інформації про діяльність Національної поліції, створення позитивного іміджу.

23. Рівні спілкування: загальна характеристика.
24. Характеристика примітивного й авторитарного стилів спілкування, причини необхідності відходу від їх застосування.
25. Маніпуляції у спілкуванні. Прийоми нейтралізації маніпулятивного спілкування.
26. Сутність конвенціонального (договірного) і духовного стилів спілкування.
27. Комунікативна поведінка в правоохоронній діяльності в аспекті дотримання прав людини.
28. Емоції і почуття у спілкуванні.
29. Засоби комунікативного впливу на людину: загальна характеристика.
30. Чинники успішного спілкування в правоохоронній діяльності.
31. Міжособистісне спілкування в правоохоронній діяльності, його функції.
32. Збір і обробка інформації в процесі професійної комунікації.
33. Особливості телефонного спілкування, правила його ведення у робочих умовах.
34. Труднощі і бар'єри спілкування.
35. Комунікативна діагностика особистості співрозмовника.
36. Психолінгвістичні ознаки прояву у комунікативній поведінці домінуючого типу темпераменту особистості.
37. Характеристика гендерних аспектів комунікації в правоохоронній діяльності.
38. Особливості спілкування з дітьми та підлітками в правоохоронній діяльності.
39. Специфіка здійснення комунікації з особами при змінених станах свідомості в правоохоронній діяльності.
40. Кроскультурна комунікація з іноземцями в правоохоронній діяльності.
41. Поняття комунікативної технології, її складових елементів.
42. Психотехніка формулювання інформації з урахуванням фактору адресату в правоохоронній діяльності.
43. Психотехніка встановлення довірчих відносин в правоохоронній діяльності.
44. Психотехніка переконливої комунікації в правоохоронній діяльності.
45. Психотехніка логічно-мовленнєвого доведення й нейтралізації заперечень в правоохоронній діяльності.
46. Психотехніка медіації (посередництва) у конфліктах в правоохоронній діяльності.
47. Цільові установки в комунікативній діяльності працівників Національної поліції.
48. Поняття фреймів і фреймових сценаріїв, можливості їх застосування при проектуванні комунікації в правоохоронній діяльності.

49. Сучасне наповнення античної моделі спілкування.
50. Денотатний граф комунікації, приклади його використання при проектуванні комунікації в правоохоронній діяльності.
51. Специфіка монологічного мовлення в правоохоронній діяльності. Композиція виступу на нараді.
52. Особливості діалогічного мовлення в правоохоронній діяльності, управління діалогом.
53. Класифікація видів питань в професійному спілкуванні. Застосування цієї класифікації при виборі тактики збирання інформації у професійно значущому діалозі в правоохоронній діяльності.
54. Способи встановлення й підтримання, своєчасного закінчення комунікативного контакту в правоохоронній діяльності.
55. Доречність і доцільність застосування жартів і гумору в діловому спілкуванні.
56. Психотехніка комунікативного доведення й спростування заперечень в правоохоронній діяльності.
57. Поняття переговорного процесу, технологія його проведення в правоохоронній діяльності.
58. Способи розв'язання мовленнєвих конфліктів в правоохоронній діяльності.
59. Самоаналіз комунікативних актів в правоохоронній діяльності, пошук шляхів для вироблення власного стилю ефективної комунікації.
60. Психолінгвістика за методикою семи радикалів в практиці правоохоронної діяльності.

13. Рекомендовані джерела інформації (інтернет-ресурси)

Основна література

1. Конституція України: Основний закон. – К., 1996. [Електронний ресурс]: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс]: <http://zakon1.rada.gov.ua/>.
3. Закон України «Про державну таємницю» від 21.01.1994. [Електронний ресурс]: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/3855-12>
4. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 [Електронний ресурс]: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/2939-17>.
5. Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» від 16.11.1992 [Електронний ресурс]: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>.
6. Закон України «Про електронний документ та електронний документообіг» від 22.05.2003 [Електронний ресурс]: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/851-15>
7. Закон України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 [Електронний ресурс]: / <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/2297-17>
8. Закон України «Про захист суспільної моралі» від 20.11.2003 [Електронний ресурс]: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1296-15>

9. Закон України «Про інформаційні агентства» від 28.02.1995 [Електронний ресурс]: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/74/95-%D0%B2%D1%80>.
10. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 [Електронний ресурс]: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/2657-12>
11. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 [Електронний ресурс]: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/580-19>
12. Закон України «Про телебачення і радіомовлення» від 21.12.1993 [Електронний ресурс]: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/3759-12>
13. Кодекс професійної етики ІКОМ [Електронний ресурс] [Режим доступу] / http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_760/page2
14. Абрамович С.Д. Мовленнєва комунікація: підручник для студентів вищих навчальних закладів / С.Д.Абрамович, М.Чікарькова. – Вид. 2-ге, виправ. та допов. – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2013. – 438 с.
15. Бондаренко В. В. Професійна підготовка працівників патрульної поліції: зміст і перспективні напрями [Текст] : монографія / В. В. Бондаренко. – К. : ФОП Кандиба Т. П., 2018. – 524 с.
16. Єфтені Н.М. Особливості комунікативної компетентності керівника. *Психологія особистості*. Випуск 63. 2024. С. 142.
17. Мовна комунікація в діяльності сил охорони правопорядку [Текст]: навч. посібник /С.Т.Полтарак та ін. ; за заг. ред. С.Т.Полторака; Акад. внутр. військ МВС України. – Х. : Акад. ВВ МВС України, 2013. – 113 с.
18. Особливості взаємодії засобів масової інформатизації з правоохоронними органами: міжнародний та національний досвід: матеріали міжнародного круглого столу. – К. : Національна академія прокуратури України, 2017. – 48 с.
19. Пашко Л. А. Комунікативна компетентність керівника : навч.-метод. матеріали /Л. А. Пашко, Н. Б. Ларіна, О. М. Руденко ; упоряд. Г. І. Бондаренко. –К. : НАДУ, 2013. – 76 с.
20. Полудьонна Н.С. Методика занять з організації навчання працівників ОВС професійному спілкуванню з представниками масмедіа // Актуальні питання формування позитивного іміджу органів внутрішніх справ [Текст] : збірник матеріалів круглого столу (Київ, 24 лист. 2014 р.) / [ред. кол. : Чернявський С.С., Охріменко І.М. та ін.]. – К. : ТОВ «МП Леся», 2014.
21. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. – К.: Видавничий центр “Київський університет”, 1999. – 308 с.
22. Косенко Ю.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / Ю.В. Косенко. – Суми: Сумський державний університет, 2011. – 187 с.
23. Пам’ятка працівника Національної поліції України : Інформаційно-довідкові матеріали з питань професійного спілкування поліцейських / [уклад.: Клименко І. В., Швець Д. В., Євдокімова О. О., Посохова Я. С.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2017. – 52 с.
24. Крашеніннікова Т.В. Комунікативна компетенція працівника Національної поліції: Навчальний посібник. – Дніпро: Адверта, 2017. – 107 с.

25. Проневич О. С. Німецька та польська моделі партнерської взаємодії поліції та населення на локальному рівні [Електронний ресурс] / О. С. Проневич // Форум права. – 2011. – № 4. – С. 600–606. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2011_4_100.pdf.

30. Розов В.І. Комунікативна підготовка співробітників правоохоронних органів [текст] : навчальний посібник. / В. І. Розов. – К. : Вид. : «Центр навчальної літератури», 2017. – 160 с. – Режим доступу : <https://www.yakaboo.ua/ua/komunikativna-pidgotovka-spivrobitnikov-pravoohoronnih-org.html>

31. Семенюк О.А. Основи теорії мовної комунікації: навч. посібник /О.А.Семенюк, В.Ю.Паращук. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 246 с.

32. Шумський О.Л. Професійна комунікація правоохоронців у контексті міжкультурної взаємодії [Електронний ресурс] / О.Л.Шумський // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2013. – Вип.2. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnadps_2013_2_18.pdf

33. Форманова С.В. Конфліктна тональність у комунікативній інтеракції / С.В. Форманова // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського. Лінгвістичні науки: збірник наукових праць. – № 13. – Одеса: Астропринт, 2016. – С. 362-370.

34. Юридична психологія: підручник / Александров Д.О., Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та ін.: заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсєєва. – Вид. 2-е, доопр. та доп. – К. : КНТ, 2008. – 352 с.

Додаткова література

1. Андреев Д.В. Комунікація як складова системи суспільно-правових відносин влади та суспільства [Електронний ресурс] / Д.В.Андреев // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2014. – № 1. – С.51-55. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvknuvs_2013_1_09.pdf

2. Андросюк В.Г. Зарубіжний досвід ефективної комунікації поліцейських. Аналітичний огляд / В.Г. Андросюк [та інш.]. – Київ, 2018. – 31 с.

3. Бірюк Л. Я. Носова І.Є. Особливості професійного педагогічного спілкування у закладах вищої освіти : навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, Спеціальність 053 Психологія / Носова І.Є., Бірюк Л.Я. : Вінніченко М.Д., 2018. – Суми, 2018. – 168 с.

4. Бірюк Л. Я., Серих Т. М. Словник-довідник з полікультурної комунікації: навчальний посібник. Суми: НІКО, 2019. 152 с.

5. Бортняк А.Ф. Правова комунікація як спосіб функціонування правових знаків [Електронний ресурс] /А.Ф.Бортняк // Південноукраїнський правничий часопис. – 2013. – № 4. – С.238-242. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pupch_2013_4_85.pdf

6. Брона О.А. Нова форма комунікативної технології – інтернет-комунікація [Електронний ресурс] /О.А.Брона // Мова і культура. - 2012. –

Вип.15, с.223-229. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Mik_2012_15_2_41.pdf

7. Грібов М.Л. Характеристика комунікативної складової легендованого спілкування оперативного працівника, впровадженого в організовану злочинну групу [Електронний ресурс] / М.Л.Грібов, Т.В.Бернак // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2008. – Вип. 19. – С. 161-170. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/boz_2008_19_19.pdf

8. Використання мовного впливу як засобу маніпуляції в політичній діяльності [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://referats.allbest.ru/languages/8700305926.html>

9. Добротвор О.В. Комунікативна компетентність як предмет наукового дослідження [Електронний ресурс] / О.В.Добротвор // Педагогічний процес: теорія і практика. – 2013. – Вип.3. – С.56-62. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/pptr_2013_3_8.pdf

10. Жук Н. А. Можливості використання сучасних комунікативних технологій в професійній діяльності патрульних поліцейських. Організаційна психологія. Економічна психологія: науковий журнал. №1 (22) / 2021. С.61–68.

11. Компанцева Л.Ф. Ефективна комунікація – новий тренд інститутів сектору безпеки [Електронний ресурс] / Л.Ф.Компанцева // Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони. – 2011. – № 1-2. – С.67-70. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/sitsbo_2011_1-2_15.pdf

12. Лошихін О.М. Комунікативна функція сучасної держави [Електронний ресурс] / О.М.Лошихін // Публічне право. – 2013. – № 2. – С.263-268. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/pp_2013_2_37.pdf

13. Лазаренко К. Критерії оцінювання комунікативного потенціалу керівників органів внутрішніх справ і методи його психологічної діагностики [Електронний ресурс] / К. Лазаренко // Вісник Академії управління МВС. – 2010. – № 4(16). – С. 263-269. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ucnavs_2010_4\(16\)_44.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ucnavs_2010_4(16)_44.pdf)

14. Максименко Ю.Є. Нормативно-правове регулювання інформаційних відносин в Україні: стан та перспективи /Ю.Є.Максименко: [Електронний ресурс]–Режим доступу // <http://goal-int.org/normativno-pravove-regulyuvannya-informacijnix-vidnosin-v-ukraini-stan-ta-perspektivi/>

15. Матеріали 4-ї Міжнародної наукової конференції ІКС-2015 «Інформація, комунікація, суспільство-2015», 20-23 травня 2015. Львів – Славське [Текст]/Нац. ун-т «Львівська політехніка». – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2015. – 265 с.

16. Марченко О.В. Комунікативна культура юриста: Навч. посібник / Марченко О.В. – Дніпропетровськ: «Інновація», 2015. – 200 с.

17. Матієнко Т.В. Тактичні особливості спілкування поліцейського з правопорушниками// Науковий журнал «Jurnaluljuridicnational: teorie şipractică». Молдова – 2020. – № 2.

18. Мазник Л. В. Етичне регулювання границь управління комунікаціями і проблеми маніпулювання суспільною свідомістю [Електронний ресурс] / Л. В. Мазник, Л. Ф. Литвинець // Інтелект XXI. – 2014. – № 1. – С. 98-105. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/int_XXI_2014_1_17.pdf

19. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посібник / В.М.Манакін. – К.: ВЦ «Академія», 2012. – 288 с.

20. Мелкомукова К. С. Формування професійної комунікативної компетенції студентів юридичних факультетів[Електронний ресурс] / К. С. Мелкомукова // Актуальні проблеми держави і права. – 2011. – Вип. 62. – С. 711-716. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/apdp_2011_62_98.pdf

21. Ольхович О. В. Невербальна комунікація як складова міжкультурної компетентності [Електронний ресурс] / О. В. Ольхович // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер. : Філологічна. – 2009. – Вип. 11. – С. 81-90. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nznuoaf_2009_11_16.pdf

22. Орлов С. Ф. Морально-етичний вимір комунікативного вишколу юриста [Електронний ресурс] / С. Ф. Орлов // Митна справа. – 2013. – № 4(2.2). – С. 349-353. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Ms_2013_4\(2.2\)_64.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Ms_2013_4(2.2)_64.pdf)

23. Остапенко Г. Маніпулятивні технології як загроза у соціально-комунікативних інтернет-практиках студентської молоді [Електронний ресурс] / Г. Остапенко // Вісник Книжкової палати. – 2012. – № 12. – С. 40-44. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vkr_2012_12_12.pdf

24. Остропольська З. М. Комунікативні технології: проблеми становлення та розвитку [Електронний ресурс] / З. М. Остропольська // Вісник Харківської державної академії культури. – 2010. – Вип. 29. – С. 195-202. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/hak_2010_29_26.pdf

25. Павлов Я. В. Комунікативні моделі запобігання та усунення міжкультурних конфліктів в діяльності сил охорони правопорядку [Електронний ресурс] / Я. В. Павлов // Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони. – 2011. – № 1-2. – С. 79-82. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/sitsbo_2011_1-2_18.pdf

26. Пелепейченко Л. М. Комунікація в діяльності силових структур як фактор протидії агресії в інформаційному просторі [Електронний ресурс] / Л. М. Пелепейченко, В. І. Конаржевська // Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони. – 2011. – № 1-2. – С. 75-78. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/sitsbo_2011_1-2_17.pdf

27. Посмітна В. В. Комунікативна стратегія формування позитивного іміджу захисника в дискурсі військових і правоохоронних періодичних видань України [Електронний ресурс] / В. В. Посмітна, О. В. Ябурова // Лінгвістика. – 2013. – № 1. – С. 157-166. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ling_2013_1_23.pdf

28. Полудьонна Н.С. До питання мовленнєвої культури працівника Національної поліції // Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми,

перспективи : Збірник тез XV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 28 листопада 2019 року). – Київ : НАВС, 2019. – СС. 38-41.

29. Прищак М.Д., Залюбівська О.Б., Слободянюк О.М. Ділове спілкування : Навч. посібник / М. Д. Прищак, О. Б. Залюбівська, О. М. Слободянюк. – Вінниця : ВНТУ, 2015. – 128 с. – Режим доступу: <http://pryschak.vk.vntu.edu.ua/file/97d6d00bd12cfa5609091628c893f175.pdf>

30. Психологічні конструкти позиціонування поліції серед населення: матеріали «круглого столу» від 24 листопада 2016 р. / за заг. ред. Гуменюк Л. Й., Козирєва М. П. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. – 296 с.

31. Новікова, О. О. Особливості комунікативної компетентності працівників поліції / О. О. Новікова, К. В. Пономаренко // Правовий часопис Донбасу. – 2018. – № 3 (64). – С.164-168.

32. Романов Т. В. Управління комунікаціями та шляхи подолання комунікаційних бар'єрів в проектах [Електронний ресурс] /Т.В.Романов, А.М.Чередніченко // Управління проектами та розвиток виробництва. – 2012. – № 3. – С.99-106. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Uprv_2012_3_17.pdf

33. Романенко Ю.В. Механізми символічної інтеракції в комунікаціях, політиці, мистецтві: візуально-аналітичний та соціосимволічний аспекти [Текст] : монографія / Романенко Ю. В., Скідін Л. О. ; Класич. приват. ун-т (м. Запоріжжя). – Вид. 2-е., переробл., допов. і оновлене. – К. : Вид-во ДУІКТ, 2011. – 300 с.

34. Савінова Н. Поняття «дистанційна комунікація»: правовий аспект [Електронний ресурс] / Н. Савінова, П. Коляденко // Юридична Україна. – 2013. – № 10. – С. 42-47. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/urykr_2013_10_9.pdf

35. Ситар І. М. Комунікація у праві: до проблеми міжкультурної комунікації [Електронний ресурс] / І. М. Ситар // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки. – 2014. – № 807. – С. 119-123. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vnulpurn_2014_807_22.pdf

36. Степаненко О.К. Мовленнєва компетенція професійно орієнтованої особистості: Посібник. – Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2016. – 72 с.

37. Сопілко І.М. Правове регулювання відносин щодо отримання органами державної влади України інформації /І.М.Сопілко: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – К., 2010. – 22 с.

38. Селезньов В. Мовні війни: Міф про «зіпсованість» української мови / В. Селезньов. – Х.: Віват, 2016. – 256 с.

39. Толкачова А.С. Спілкування – комунікація – комунікативна діяльність: спільне та особливе [Електронний ресурс] / А.С.Толкачова //

- Педагогічна освіта: теорія і практика. Педагогіка. Психологія. – 2013. – № 19. – С.91-94. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Potip_2013_19_27.pdf
40. Фунікова О. В. Деякі аспекти моделювання комунікативних технологій в криміналістиці [Електронний ресурс] / О. В. Фунікова // Юрист України. – 2013. – № 2. – С. 158-162. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/uy_2013_2_26.pdf
41. Холод О. М. Розрізнення понять «масова комунікація» і «психологічний вплив» [Електронний ресурс] / О. М. Холод // Психолінгвістика. – 2011. – Вип. 7. – С. 202-210. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/psling_2011_7_33.pdf
42. Хомуленко Б. В. Мімічна невербальна комунікація: система кодування лицевих рухів [Електронний ресурс] / Б. В. Хомуленко // Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Психологія. – 2011. – Вип. 39. – С. 191-196. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/VKhnpu_psykhol_2011_39_20.pdf
43. Олексій Ульянов, Олександр Ніколаєв, Євген Бахчеван Комунікативна компетентність поліцейського як необхідна умова ефективної діяльності. – Режим доступу: https://elib.institutemvd.by/bitstream/MVD_NAM/5649/1/Uliyanov.pdf
44. Чайка Г.Л. Культура ділового спілкування менеджера: навч. посібник /Г.Л.Чайка. – К. : Знання, 2005. – 442 с.
45. Чік Л. Засоби мовного маніпулювання у сучасних ЗМІ // file://Litpro_2015_5_33.pdf
46. Цільмак, О. М. Складові комунікативної компетентності слідчих органів досудового розслідування національної поліції України / О.М. Цільмак // матеріали всеукр. наук.-практ. конференції Формування громадянського суспільства в Україні : виклики та колізії, Дніпро, 15.05.2020. — С. 90-94.
47. Яцко Н.Б. PR та маніпуляції: практичний словник / Н.Б. Яцко; ред. : В.М. Карпенко. – К. : Видавець Карпенко В.М. – 2015. – 512 с.
48. Якимчук М.Ю. Комунікативна компетентність як складова професійної діяльності працівника поліції // часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право» – 2020. – № 2 (22).
49. Гончарук Н. Науково-теоретичний аналіз проблеми комунікації в сучасних зарубіжних теоріях. Проблеми сучасної психології. 2020. Вип. 47. С. 27–47.
50. Єфтені Н.М. Медіація як комунікативний процес. Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики : матеріали XVII міжнародної науково-практичної конференції НУОМА. Одеса : НУОМА, 2024. С. 143–145.
51. Конюкова І.Я., Сидоровська Є.А. Тенденції розвитку міжкультурної комунікації у соціальних мережах. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2022. № 4. Вип. 4. С. 21–25.

52. Оцінка soft skills: 100 питань для HR-фахівців та рекрутерів. URL: <https://hurma.work/blog/100-pitandlya-viznachennya-soft-skills/> 5. Хватова О.Г. Комунікативна компетентність керівника як фактор успішності його управлінської діяльності. Наукові перспективи. 2023. Вип. 4(34). С. 174–185.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України www.rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України www.mon.gov.ua
3. Офіційний сайт Міністерства юстиції в Україні www.minjust.gov.ua
4. Веб-сторінка ЮНЕСКО www.cepes.ro
5. Центр Європейського та порівняльного права www.comparativelaw.kiev.ua
6. Електронна бібліотека «Веда». Інформаційно-пошукова система. <http://http://www.lib.ua-ru.net/katalog/40.html>
7. Режим доступу: https://pidru4niki.com/90380/sotsiologiya/komunikativna_kompetentnist_skladovi
8. Комунікативний тренінг / '[Електронний ресурс]'. – Режим доступу <http://efcom.ru/modules.php?name=Pages&pa=showpage&pid=6>.

Наталія ПОЛУДОННА